Help us improve our website
By accepting cookies, you allow us to measure the use of the website and thereby to make improvements. We respect your privacy. Read more about cookie use on this website.
Accept cookies
Disable cookies

Press release: DNB updates its supervision priorities

Press release
Date 24 November 2020

The COVID-19 crisis demands a great deal of attention and effort from the Dutch financial sector. Meanwhile, banks, insurers and pension funds are facing medium-term structural challenges that must be tackled and cannot simply be deferred.

De Nederlandsche Bank (DNB) has updated its "Supervisory Strategy 2021-2024", fleshing out the priorities it had identified in 2018 in the areas of technological innovation, sustainability and financial crime. In particular, we have brought our ambitions into sharper focus, setting out what we, as a supervisor, expect from the financial institutions we supervise in the period ahead and what the sector can expect from us.

This emerged today at a digital press meeting led by our two Executive Directors of Supervision, Else Bos and Frank Elderson. They urged banks to take concrete action to ensure they can continue to resist the impact of the current crisis (see also our DNBulletin). While the COVID-19 crisis now requires a lot of attention from banks, pension funds and insurers, they face important structural challenges. Else Bos: "These challenges will not wait until the COVID-19 crisis is behind us. That demands a lot from the institutions and their people, as well as from us as the supervisory authority."

Data are increasingly important

Not only is the financial sector grappling with the impact of the COVID-19 crisis, it is also facing challenges such as digitalisation, greening the economy and persistently low interest rates. Rapid technological developments mean that institutions not only need to review their business models, but also face new players from a technological background in their markets.

Data are of increasing importance in these trends. This is why we call institutions to account over their duty to have adequate safeguards for their data in place. They must ensure the quality of their data, in terms of completeness and integrity, but also in terms of robust security, for example to withstand cyberattacks. In addition, the privacy aspects of managing and using such data are important, especially if financial institutions increasingly use algorithms and artificial intelligence.

Data-driven working methods are also benefiting the quality and efficiency of our supervision. For example, the use of artificial intelligence allows us to gain a better understanding of an institution's risk profile. We collaborate with the institutions in the iForum. This is a platform on which we share knowledge and conduct experiments aimed, for example, at limiting the costs of indirect supervision and improving data quality in supervisory reports.

Sustainability risks warrant additional attention

Adequate management of sustainability risks by financial institutions requires even more of our attention. In recent years, we have studied how climate change, the energy transition and biodiversity loss can affect financial institutions. It is now up to them to embed the results into their policies and risk management, while we integrate them further into our supervision.

Stepping up the fight against financial crime

Financial institutions have further strengthened their gatekeeping role and invested in human and technological resources to keep criminals out of our financial system more effectively. There is still great scope for improvement, however. Over the coming years, we will monitor that financial institutions take more structural measures aimed at managing integrity risks and more effectively preventing financial crime. Both the sector participants and we can do so by, among other things, promoting initiatives for public-private partnership in crime prevention, and cooperating more closely across borders.

End of press release

For more information, please contact Tobias Oudejans by telephone at +31 20 524 3100 or +31 6 524 96 961.

Links

- DNBulletin: Banks must recognise payment problems caused by the economic crisis at an early stage

Downloads

- Visie op Toezicht 2021-2024 (PDF, 1,1 MB)

© De Nederlandsche Bank

Visie op Toezicht

2021 – 2024

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoud

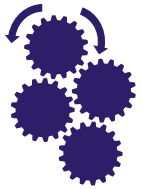

Inleiding

Deze geactualiseerde Visie op Toezicht verschijnt terwijl de coronacrisis om zich heen grijpt. Niet alleen is de maatschappelijke impact groot, de crisis leidt ook tot veel onzekerheid die in vrijwel alle sectoren van de economie wordt gevoeld. Op korte termijn hebben DNB en de ECB buffers gedeeltelijk vrijgegeven, zodat banken meer ruimte hebben om de reële economie te ondersteunen. Ook hebben de ECB en DNB banken opgeroepen om voorlopig geen dividend uit te keren. Door zoveel mogelijk kapitaal beschikbaar te houden, kunnen banken verliezen beter opvangen. Tegelijkertijd moet de financiële sector ook klaar zijn voor andere risico's en onzekerheden. Denk bijvoorbeeld aan de Brexit, waarvoor de sector operationele voorbereidingen heeft getroffen, maar waarvan de economische impact nog altijd onzeker is.

Goed toezicht betekent dat DNB alert en wendbaar optreedt bij een crisis. Het werk van de toezichthouder is in crises het meest zichtbaar voor de buitenwereld. Er moet dan daadkrachtig kunnen worden opgetreden, vaak onder grote tijdsdruk. Het fundament voor tijdig en daadkrachtig optreden wordt gelegd in goede tijden, wanneer DNB in het reguliere toezichtwerk de risico's van instellingen kritisch beoordeelt en zich inzet voor adequate beheersmaatregelen. Zo werkt het toezicht zowel in goede tijden als gedurende een crisis aan het vertrouwen dat spaarders, verzekerden en pensioendeelnemers hebben in de financiële sector. Goed toezicht kent duidelijke prioriteiten die bijdragen aan een doelmatige inzet van middelen. Beschikbare toezichtcapaciteit wordt daar ingezet waar de risico's het grootste zijn. Dat is het uitgangspunt van risicogebaseerd toezicht.

Deze Visie op Toezicht geeft inzicht in de risicogebaseerde toezichtaanpak van DNB en werkt de drie speerpunten van de vorige Visie[1] nader uit. Hoewel de vorige Visie nog maar drie jaar geleden is uitgebracht, geven onze herziene toezichtaanpak en een nieuw meerjarig kostenkader voor het toezicht aanleiding om de Visie op Toezicht te actualiseren. Deze geactualiseerde Visie op Toezicht bestrijkt daarmee nu dezelfde periode als het kostenkader. Bovendien hebben we onze speerpunten uit de vorige Visie verder uitgewerkt. Door de drie speerpunten te vertalen in ambities concretiseert DNB wat van instellingen verwacht wordt en wat instellingen van DNB kunnen verwachten. Deze speerpunten vormen een aanvulling op het reguliere toezicht. Deze geactualiseerde Visie op Toezicht is in lijn met de uitgangspunten van *DNB2025: missie en strategie* [2]. Het volgende hoofdstuk biedt een overzicht van structurele uitdagingen voor de sector op de lange termijn. Daarna wordt de risicogebaseerde toezichtaanpak van DNB beschreven. Tot slot zijn de drie speerpunten nader uitgewerkt.

1 Visie op Toezicht 2018-2022
2 Zie hiervoor DNB2025: missie en strategie

Drie speerpunten in het kort

De *drie speerpunten zijn: inspelen op technologische vernieuwing, sturen op duurzaamheid en toekomstgerichtheid en bestrijden van financieel-economische criminaliteit.* Inspelen op technologische vernieuwing richt zich de komende jaren vooral op: i) toenemend datagebruik dat nieuwe kansen en risico's met zich meebrengt, ii) intensivering van het gebruik van data in toezicht en iii) digitale communicatie met de sector. Bij duurzaamheid en toekomstgerichtheid liggen er volop kansen. Het is daarbij van belang dat: i) de beheersing van duurzaamheidsrisico's verankerd wordt bij instellingen en ii) robuuste internationale regelgeving voor duurzaamheid wordt uitgewerkt. iii) Ook moeten instellingen wendbaar zijn voor veranderende marktomstandigheden om hun verdienmodel te borgen en iv) daarbij oog hebben voor hun risicoprofiel. Het bestrijden van financieel-economische criminaliteit is gericht op het uitbannen van onwettig gebruik van het financieel systeem door i) een intensievere toezichtaanpak ii) toepassing van slimmere methodes en ii) een meer internationale aanpak van financieel-economische criminaliteit.

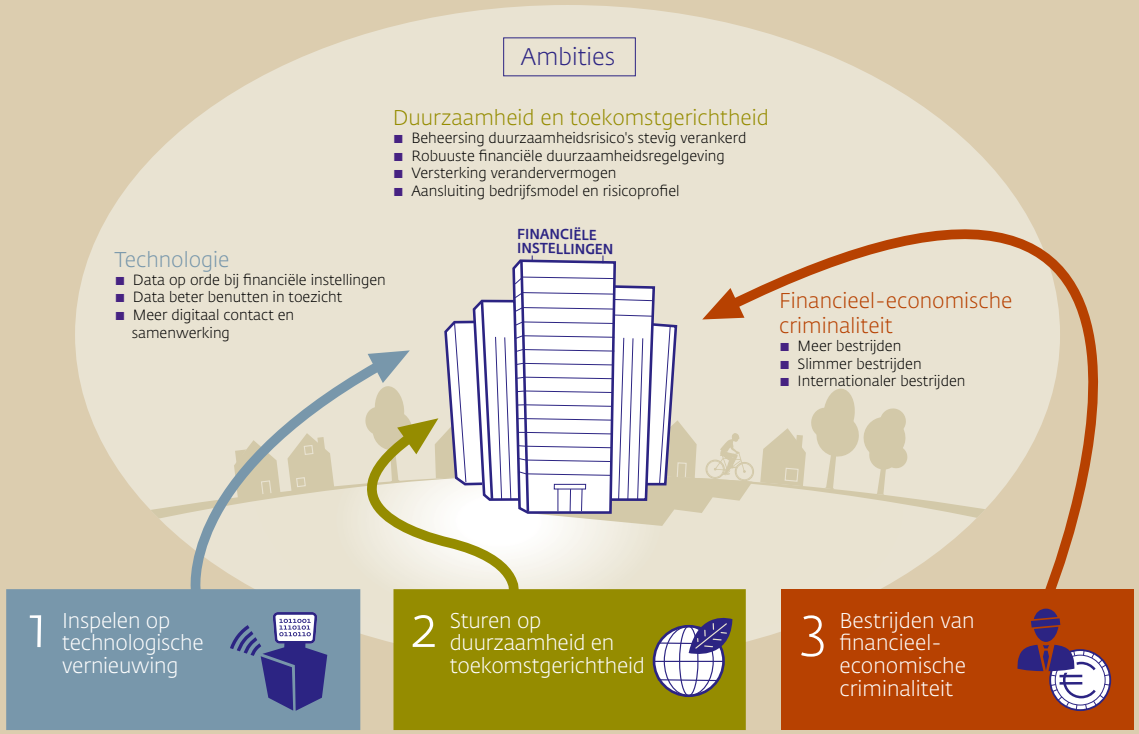

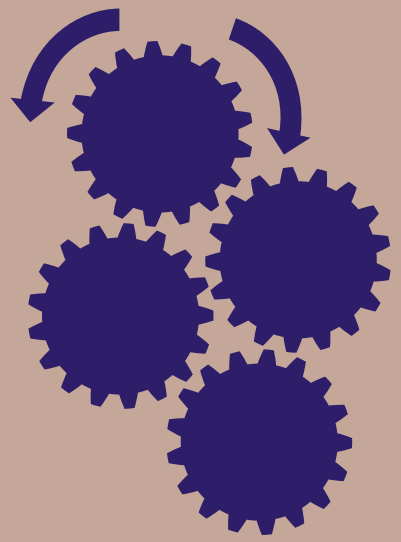

Structurele uitdagingen

Structurele uitdagingen voor de sector

Financiële instellingen opereren in een omgeving die de komende jaren flink verandert. DNB vraagt extra aandacht voor structurele uitdagingen waarvan de invloed slechts geleidelijk zichtbaar wordt, maar die vragen om reacties van financiële instellingen op strategisch niveau. Allereerst raakt nieuwe technologie bedrijfsmodellen. Ten tweede staat de financiële sector voor de uitdaging om de transitie naar een duurzame economie te financieren. Ten derde ondermijnt de langdurig lage rente de weerbaarheid van instellingen. Tot slot krijgt de sector met nieuwe wet- en regelgeving te maken.

Veranderende bedrijfsmodellen

Bedrijfsmodellen van financiële instellingen veranderen. Producten of diensten die lange tijd uitsluitend door een specifiek type instelling werden aangeboden, worden nu volop in de markt gezet door andere partijen. Denk aan pensioenfondsen en verzekeraars die de laatste jaren aanzienlijk marktaandeel op de hypotheekmarkt hebben gewonnen, of betaalinstellingen die steeds meer bankdiensten aanbieden. Ondertussen besteden financiële instellingen in toenemende mate processen of onderdelen van de dienstverlening uit aan derde partijen. Zo worden niet alleen *backoffice* en IT-processen uitgevoerd door gespecialiseerde externe partijen, maar verloopt ook het klantcontact steeds vaker via andere bedrijven, zoals een digitaal platform.

Financiële instellingen en technologiebedrijven groeien langzaam naar elkaar toe. Voor financiële instellingen spelen technologie en data een steeds crucialere rol.[3] Banken en verzekeraars sluiten hun kantoren, en bieden vrijwel de gehele dienstverlening *online* aan. Dit heeft in de coronacrisis nog een extra impuls gekregen, doordat consumenten die voorheen terughoudend waren om zaken *online* te regelen dit nu wel doen. Tegelijkertijd breiden technologiebedrijven hun financiële diensten steeds meer uit. In China wikkelen techreuzen als WeChat en Alipay vrijwel alle digitale betalingen af, terwijl in Europa partijen als Paypal, Google en Apple financiële diensten verzorgen. Tegelijkertijd groeit het dienstenaanbod van banken steeds meer naar dat van de techreuzen toe. Ook aan de achterkant verzorgen technologiebedrijven financiële IT-systemen. Financiële instellingen staan voor de uitdaging om de risico's van deze verschuivingen voor hun bedrijfsmodel tijdig in te schatten en te beheersen. De grenzen tussen entiteiten die wel en niet onder toezicht staan vervagen, waardoor het soms nodig is de reikwijdte van toezicht uit te breiden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan cryptodienstverleners, die nu een registratieplicht hebben en onder het integriteitstoezicht van DNB vallen.

Verduurzaming van de economie

Voor de financiële sector liggen er kansen om de transitie naar een duurzame economie te financieren. Klimaatverandering en de energietransitie zijn twee grote structurele uitdagingen voor de samenleving. In de EU wordt via de Green Deal ingezet op een groen herstel uit de coronacrisis. Hierdoor zullen zowel regelgeving als financiering de komende jaren sterk gericht zijn op forse vermindering van de CO_2-uitstoot en het bereiken van klimaatneutraliteit in 2050. Investeringsvragen voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie en reductie van CO_2-uitstoot zullen vele miljarden financiering per jaar vergen.

3 Zie ook (DNB, 2020) Veranderen voor vertrouwen - Lenen, sparen en betalen in het datatijdperk

Tegelijkertijd is een adequate beheersing van de klimaat- en milieurisico's nodig. Goed risicomanagement van klimaat- en milieurisico's vormt een uitdaging voor financiële instellingen: ze dienen te voorkomen dat duurzaamheidsrisico's te laat of onvoldoende worden geadresseerd. Denk hierbij aan financiële risico's die kunnen ontstaan bij financiering van fossiele brandstofwinning of bij materiële schades als gevolg van klimaatverandering.

Langdurig lage rentes

Niet alleen was de rente nog nooit zo laag, ook kan deze lage rente nog lang aanhouden. In de afgelopen decennia is de rente geleidelijk tot historisch lage niveaus gedaald. Gezien de structurele oorzaken die hieraan ten grondslag liggen, kan de rente bovendien nog lang laag blijven. De negatieve economische impact van de coronacrisis draagt hier aan bij. Banken, verzekeraars en pensioenfondsen hebben ieder op hun eigen manier last van de lage rente.

Banken zijn weerbaarder als hun bedrijfsmodel minder afhankelijk is van rente-inkomsten. Banken kampen zowel met de gevolgen van een vlakke rentetermijnstructuur als een negatieve beleidsrente. Doordat banken de negatieve ECB-rente vooralsnog niet volledig doorberekenen aan particuliere spaarders, verslechtert hun inleenmarge. Uit DNB-onderzoek[4] blijkt dat rentemarges bij het aanhouden van het huidige marktrenteniveau steeds verder zullen afkalven. Banken kunnen de toekomstbestendigheid van hun bedrijfsmodel vergroten door minder afhankelijk te worden van rente-inkomsten.

Het verdienmodel van levensverzekeraars staat onder grote druk bij een langdurig lage rente. Voor verzekeraars is het alleen bij een relatief hoge verzekeringspremie winstgevend om nieuwe levensverzekeringen te verkopen. Door hoge premies en fiscale aanpassingen zijn deze producten voor klanten steeds minder aantrekkelijk geworden en zijn afgelopen jaren weinig levensverzekeringen afgesloten. Hiernaast komen de marges op bestaande polissen onder druk te staan als het renterisico in het verleden niet volledig is afgedekt. De verplichtingen van verzekeraars stijgen bij rentedalingen, maar het gehele effect hiervan wordt door Solvency II pas met vertraging zichtbaar. Met kostenbesparingen, consolidatie en het versoberen van producten is voortgang geboekt om de sector toekomstbestendiger te maken, maar de kwetsbaarheid voor de lage rente blijft groot. De uitdaging voor verzekeraars komende jaren wordt om voldoende rendement te halen om de uitkeringen waar te maken die ze hebben beloofd.

In het nieuwe pensioenstelsel worden geen pensioenaanspraken meer toegezegd, waardoor risico's verschuiven naar de deelnemers. Daarnaast zorgt het nieuwe pensioenstelsel ervoor dat de risico's waaraan jonge en oude deelnemers blootstaan beter aansluiten bij de risico's die zij willen en kunnen dragen. Het renterisico wordt daarbij minder tussen generaties gedeeld. Het pensioenakkoord zet betekenisvolle stappen richting een toekomstbestendig pensioencontract. Het vormt echter geen panacee voor een langdurig lage rente. Bij een lagere rente blijft de opbouw van pensioen duurder dan in het verleden. Het pensioenakkoord maakt de afspraken en verwachtingen over het toekomstig pensioen weliswaar transparanter en evenwichtiger, maar biedt géén oplossing voor de hogere kostprijs van pensioenvoorzieningen. De hoogte van het pensioen blijft immers primair afhangen van de inleg en het behaalde rendement. Van pensioenfondsen wordt verwacht dat ze financieel gezond blijven en hun dekkingsgraden op peil houden. Meer beleggingsrisico nemen om zo hogere rendementen te behalen kan dan aantrekkelijk lijken, maar gaat gepaard met een grotere kans op een lager pensioen. Meer beleggingsrisico nemen is daarom geen oplossing om de uitdaging van langdurig lage rentes het hoofd te bieden.

4 Zie Box 1 in (DNB, 2020) Veranderen voor vertrouwen - Lenen, sparen en betalen in het datatijdperk

Wijzigende wet- en regelgeving

Instellingen krijgen te maken met aangepaste prudentiële wetgeving. Zo staat voor pensioenfondsen de uitwerking van het pensioenakkoord centraal, terwijl voor banken de implementatie van een aangepast kapitaalraamwerk, het zogenaamde Basel 3.5, op de agenda staat. Een belangrijke implicatie van Basel 3.5 is dat het gebruik van interne risicomodellen aan banden wordt gelegd. Door de coronacrisis zijn buffereisen voor banken tijdelijk versoepeld. Voor verzekeraars zullen voorstellen worden gedaan om de Solvency II richtlijn aan te passen. Voor beleggingsondernemingen zorgt de introductie van de Investment Firm Directive (IFD) en de Investment Firm Regulation (IFR) voor prudentiële eisen die risico-sensitiever en proportioneler zijn. Daarbij worden de solvabiliteitseisen gebaseerd op indicatoren die passen bij de specifieke risico's van beleggingsondernemingen, zoals het vermogen onder beheer en advies.

De Europese Commissie (EC) lanceert de komende jaren regelgeving om digitale weerbaarheid te vergroten en om financieel-economische criminaliteit effectiever tegen te gaan. Zo komt de EC met de *Digital Operational Resilience Act*. Hierin zijn waarborgen opgenomen voor het op orde hebben van informatiebeveiliging en het inregelen van *oversight* op kritieke dienstverleners, zoals *cloudservice providers*. Ook werkt de EC aan een nieuw anti-witwasraamwerk. Het doel hiervan is een gelijker speelveld te creëren tussen EU-jurisdicties voor het toezicht gericht op het voorkomen van financieel-economische criminaliteit. Tevens wordt gewerkt aan een Europese toezichthouder op dit vlak. Ondertussen zet Nederland in op meer mogelijkheden voor instellingen om onderling informatie uit te wisselen. Kennisdeling vergroot het zicht op financieel-economische criminaliteit.

Risicogebaseerd toezicht

Risicogebaseerd toezicht

Toezicht is gericht op naleving van wet- en regelgeving. Instellingen zijn primair zelf verantwoordelijkheid voor het nakomen van gedane beloftes aan klanten en voor het voorkomen van betrokkenheid bij financieel-economische criminaliteit. DNB kiest ervoor toezichtcapaciteit daar in te zetten waar de risico's het grootst zijn. Daarnaast werkt DNB vaker samen met collega-toezichthouders in Europa om grensoverschrijdende vraagstukken op te lossen, bijvoorbeeld op het gebied van financieel-economische criminaliteit.

Instellingen zijn primair zelf verantwoordelijk

Financiële instellingen hebben groot belang bij vertrouwen in hun financiële gezondheid en hun integriteit. Het is dan ook cruciaal dat ze beloftes en verplichtingen nakomen. Ook verwacht de samenleving van financiële instellingen dat ze niet betrokken zijn bij financieel-economische criminaliteit. Naleving van wet- en regelgeving en behoud van publiek vertrouwen is allereerst een taak voor instellingen zelf. Die taak strekt van de werkvloer van instellingen tot aan de raad van bestuur en de raad van commissarissen.

Klanten, leden, deelnemers en polishouders van financiële instellingen rekenen er op dat zorgvuldig wordt omgesprongen met hun geld. De grote verantwoordelijkheid van instellingen blijkt wanneer wordt beschouwd hoe omvangrijk de verschillende sectoren zijn. Ultimo 2019 hadden de grootste drie sectoren waar DNB toezicht op houdt – banken, verzekeraars en pensioenfondsen – een gezamenlijk balanstotaal van maar liefst € 4.743 miljard.

Wettelijke kaders en toezicht zijn complementair

Wettelijke normen hebben tot doel om het vertrouwen in solide en integere instellingen te bewaken. Belangrijke wettelijke kaders zijn bijvoorbeeld de Wet financieel toezicht (Wft), de Pensioenwet en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Wettelijke kaders ondersteunen het vertrouwen van het publiek. Ze verschaffen duidelijkheid aan instellingen over de eisen waar ze aan moeten voldoen en vormen de wettelijke basis voor het toezicht op financiële instellingen.

Als toezichthouder toetst DNB of instellingen aan de wettelijke eisen voldoen. Het toezicht van DNB kent twee pijlers: prudentieel toezicht en integriteitstoezicht. Het prudentiële toezicht is gericht op de soliditeit van financiële ondernemingen en een stabiel financieel systeem. DNB ziet erop toe dat instellingen hun beloftes kunnen nakomen om bijvoorbeeld pensioenen uit te keren, spaargeld veilig te bewaren of risico's af te dekken. Het integriteitstoezicht is gericht op een integere financiële sector, door strenge controle op een adequate preventie van financieel-economische criminaliteit door instellingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de verplichting die instellingen hebben om melding te maken van ongebruikelijke transacties die zij zien in hun systemen. Naast DNB houdt ook de Autoriteit Financiële Markten (AFM) toezicht op de financiële sector. De AFM richt zich daarbij op gedragstoezicht en transparante markten.

DNB beoogt onduidelijkheid over wettelijke eisen weg te nemen, zodat instellingen weten waar ze aan toe zijn. De wet kent zowel 'gesloten' als 'open' normen. Bij een gesloten norm is er vrijwel geen ruimte voor uiteenlopende interpretaties van de regels. Zo is de vereiste omvang van het kernkapitaal van banken een voorbeeld van een gesloten norm, omdat deze expliciet is beschreven in de wet. Open normen hebben een meer algemene strekking. Bij open normen bestaat ruimte voor de instelling om te bepalen hoe deze in te vullen. Daarmee kan onduidelijkheid ontstaan wat van instellingen wordt verwacht.

Om dit te ondervangen publiceert DNB waar mogelijk in het Open Boek Toezicht[5] voorbeelden van hoe instellingen aan een open norm kunnen voldoen. Deze voorbeelden zijn echter geen voorschriften. Instellingen kunnen ook op andere manieren aan de open norm voldoen, zolang instellingen maar kunnen aantonen dat hun manier ook voldoet.

Toezicht kan risico's niet volledig wegnemen

Het publiek ontleent haar vertrouwen in instellingen deels aan de wettelijke eisen die aan instellingen worden gesteld. De prudentiële wettelijke kaders erkennen dat financiële instellingen inherente risico's lopen die niet volledig zijn op te vangen met kapitaal. De kapitaaleisen voor banken en verzekeraars zijn bijvoorbeeld gebaseerd op berekeningen die ervan uitgaan dat financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen binnen een 99,5% betrouwbaarheids-interval.[6] Voor pensioenfondsen laten de eisen zelfs, tijdelijk, een negatief eigen vermogen toe. Deze benadering erkent dat risico's niet tot nul zijn te reduceren. Uitgangspunt van het toezicht is dat van instellingen verwacht wordt dat ze hun risicoprofiel kennen en beheersen.

Goed toezicht werkt aan weerbare instellingen en draagt daarmee bij aan het vertrouwen, maar biedt geen garantie tegen falende instellingen. Het falen van een financiële instelling kan de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar brengen. Het doel van toezicht is om de kans op en de impact van een falende instelling te beperken. Door toe te zien op de soliditeit en integriteit van instellingen draagt DNB bij aan het vertrouwen in instellingen. Toch kan DNB niet uitsluiten dat een instelling kan falen.

Als een instelling niet langer levensvatbaar blijkt en afwikkeling noodzakelijk blijkt, is het zaak dat dit op ordentelijke wijze gebeurt. Hierbij staat voorop dat de beloftes aan bijvoorbeeld klanten, deelnemers en polishouders zoveel mogelijk worden nagekomen. Daarom werkt DNB continue aan herstel- en afwikkelingsplannen zodat de schade bij een déconfiture minimaal is.[7] Ook kan daarbij bij banken het depositogarantiestelsel in werking treden om rekeninghouders te compenseren.

5 Zie hiervoor het Open Boek Toezicht
6 Dit komt neer op verliezen die zich eens in de tweehonderd jaar voordoen volgens modellen.
7 Voor de meeste financiële instellingen blijft faillissementswetgeving het uitgangspunt. Resolutieplanning biedt uitkomst voor banken en verzekeraars die naar verwachting niet failliet kunnen gaan zonder grote uitstralingseffecten.

Toezichtintensiteit wordt risicogebaseerd bepaald

DNB staat voor goed toezicht en realiseert zich dat dat tegen acceptabele kosten moet. Daarom zet DNB de beschikbare toezichtscapaciteit daar in waar de grootste prudentiële en integriteitsrisico's zijn. De intensiteit van het toezicht neemt toe naarmate het materialiseren van risico's grotere consequenties heeft voor het vertrouwen in de sector. Belangrijke motivatie voor deze risicogebaseerde aanpak is om de beschikbare toezichtcapaciteit zo effectief en doelmatig mogelijk in te zetten. In de afgelopen jaren is de toezichtsmethodologie geactualiseerd en meer in lijn gebracht met het toezicht van de ECB. Figuur 1 geeft de hoofdlijnen van de geactualiseerde toezichtsmethodologie schematisch weer. De basis wordt gevormd door de risicotolerantie en daaruit vloeien de impactklassen, het basisprogramma, het risicogebaseerde programma en eventuele interventie voort.

De intensiteit van toezicht op instellingen hangt af van de impactklasse waarin deze is ingedeeld. De impactklasse is op haar beurt weer afhankelijk van het belang van deze instelling voor de stabiliteit van het financiële stelsel. Daarbij maakt DNB onderscheid naar impactklassen voor prudentiëel en integriteitstoezicht. Instellingen vallen onder een zwaarder regime van integriteitstoezicht als ze een belangrijke poortwachtersrol vervullen voor de rest van de financiële stelsel of als ze veel risico lopen op financiële of imagoschade in geval van integriteitsfalen. De indeling in de prudentiële impactklasse hangt onder meer af van de omvang van de activiteiten, de nationale systeemrelevantie van een instelling en de maatschappelijke functie van de activiteiten.

Instellingen in hogere impactklasses vallen onder een intensiever basisprogramma. Voor de instellingen in impactklasse 1, de laagste klasse, voorziet DNB een beperkte impact op de stabiliteit van het financiële stelsel bij falen, bijvoorbeeld vanwege een geringe systeemrelevantie van de betreffende instelling. Uitgangspunt daarbij is *adaptief toezicht*, waarbij toezichthouders in contact treden met de instelling als daar aanleiding toe is. Signalen hiervoor kunnen uit rapportages komen, maar ook uit steekproeven of berichten van binnen en buiten de instelling. DNB onderkent dat door deze aanpak risico's buiten het zicht kunnen blijven. Intensiever toezicht op deze instellingen zou echter tot kosten leiden die niet proportioneel zijn ten opzichte van de beperkte impact die het falen van deze instellingen heeft op de stabiliteit van het stelsel. Voor impactklasse 2 vormt *actief toezicht* het uitgangspunt. Buiten de rapportages om onderhoudt DNB actief contact met instellingen om risico's op te sporen. In impactklasse 3 geldt *proactief toezicht*. Hier is minimale tolerantie voor falen gegeven de significante impact op de stabiliteit van het financiële stelsel. De grootbanken – zogeheten significante kredietinstellingen – kennen een aparte impactklasse met nog intensiever toezicht in samenwerking met de ECB. Ook voor instellingen die onder het toezicht vallen van een ander land en via een Europees Paspoort in Nederland actief zijn, bestaat een aparte impactklasse. Voor deze instellingen vindt het prudentieel toezicht plaats vanuit het land van vestiging en is alleen het integriteitstoezicht bij DNB ondergebracht.

Figuur 1 Bouwstenen toezicht

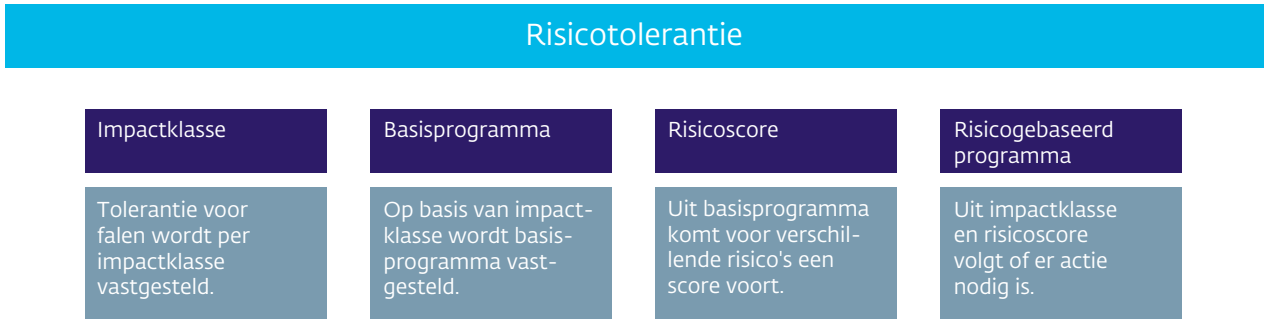

Als gesignaleerde risico's groot zijn, wordt in het risicogebaseerde programma nader onderzoek verricht. De risico's die het toezicht binnen het basisprogramma signaleert kunnen aanleiding geven tot intensiever onderzoek binnen het risicogebaseerd programma. Daarnaast kunnen ook onverwachte gebeurtenissen op instellingsniveau of op macroniveau hier een aanleiding voor zijn. Dit geldt voor instellingen in alle impactklasses. In zulke gevallen is het toezichtwerk allereerst gericht op het verkrijgen van een gedetailleerder beeld van het veranderde risicoprofiel van een instelling. Denk daarbij aan onderzoeken die ter plaatse bij de instellingen worden uitgevoerd, zogeheten *onsite*-onderzoeken, of verdiepende onderzoeken naar de maatregelen die instellingen treffen om risico's te beheersen.

Wanneer instellingen naar het oordeel van DNB onvoldoende beheersmaatregelen treffen, wordt overgegaan tot interventie. Het scala aan instrumenten loopt daarbij van een toezichtgesprek gericht op risicomitigatie tot en met de inzet van formele maatregelen, zoals bijvoorbeeld boetes. Het professionele oordeel van de toezichthouder is medebepalend bij de keuze van de interventie. Deze keuze hangt af van de aard en de oorzaak van de verhoogde risico's en of sprake is van eerdere toezichtincidenten of andere voor de instelling specifieke factoren. Leidend beginsel hierbij is dat een zwaarder instrument wordt ingezet mits beargumenteerd is dat een lichter instrument onvoldoende effectief is.

Samen in Europa

DNB opereert in grote mate in een Europese context. Sinds 2014 ligt de formele verantwoordelijkheid voor het toezicht op de grootbanken bij het Single Supervisory Mechanism (SSM), waarin onder leiding van de ECB de nationale toezichthouders samenwerken. Ook werkt DNB samen met de European Banking Authority (EBA) aan geharmoniseerd beleid voor bankentoezicht en met de European Insurance and Occupational Pension Authority (EIOPA) aan regelgeving en toezicht op verzekeraars en pensioenfondsen.[8]

8 Binnen EBA wordt daarnaast aan regelgeving voor beleggingsondernemingen en – instellingen gewerkt. Daarnaast werkt DNB samen met de European Securities and Markets Authority ("ESMA") voor toezicht op financiële markten en financiële stabiliteit.

3 speerpunten Visie op Toezicht 2021-2024

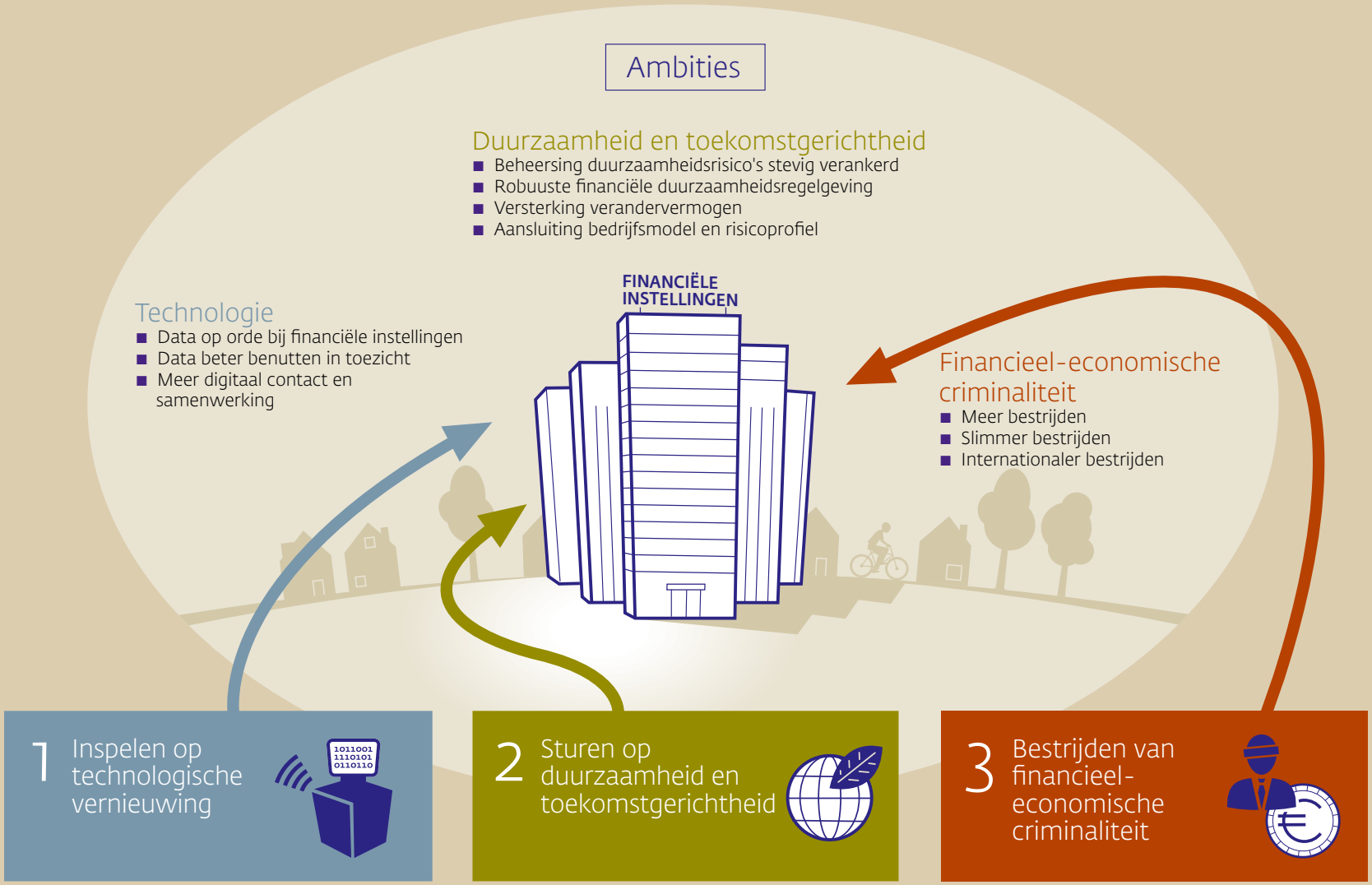

Inspelen op technologische vernieuwing

Inspelen op technologische vernieuwing

Nieuwe technologieën en digitalisering zorgen voor fundamentele veranderingen in de financiële sector. Dit vergt dat de data van financiële instellingen op orde zijn in termen van kwaliteit, beveiliging en gebruik. Goede data zijn daarnaast essentieel voor strategische sturing van instellingen. Ook DNB investeert in een betere benutting van data in het toezicht. DNB heeft de ambitie om zoveel mogelijk standaardrapportages digitaal af te handelen en samen met instellingen te werken aan verantwoord gebruik van nieuwe technologieën, zoals kunstmatige intelligentie.

Ambitie: data op orde bij financiële instellingen

Benutting van beschikbare data biedt veel kansen voor instellingen, maar vraagt ook om waarborgen om nieuwe risico's te beheersen. Goede datakwaliteit en een goede inrichting van de datahuishouding dient een prioriteit te zijn voor instellingen. Het beheersen van operationele risico's verdient daarbij extra aandacht. Zo dient data goed beveiligd te zijn tegen fraude en cyberaanvallen, maar ook om uitval van systemen te voorkomen. Daarnaast is het van belang dat de privacy rechten van consumenten in acht worden genomen door instellingen bij gebruik van data.

DNB gaat instellingen meer aanspreken op de kwaliteit van hun data. De komende jaren wil DNB verkennen in hoeverre toezichtcontroles via een directe koppeling aan de systemen van instellingen zelf plaats kunnen vinden, in plaats van via aangeleverde rapportages aan DNB. Een noodzakelijke voorwaarde voor het succes van deze werkwijze is dat de data van instellingen beschikbaar en van goede kwaliteit zijn. Helaas is dit nog niet bij iedere instelling het geval. Omdat onvoldoende datakwaliteit leidt tot kwetsbaarheden in de kernprocessen, is verbetering van de data ook in het belang van instellingen zelf.

Beveiliging van data en IT-infrastructuur tegen cyberaanvallen vergt continue investering in weerbaarheid. Financiële instellingen, hun (kritieke) dienstverleners en andere vitale sectoren zijn steeds vaker doelwit van cyberaanvallen. Deze trend zet in de coronacrisis onverminderd door. Instellingen en hun dienstverleners moeten kunnen aantonen dat zij hun informatiebeveiliging op orde hebben[9] en moeten regelmatig hun cyberweerbaarheid testen. Verhoging van het kennisniveau van bestuursleden en commissarissen van instellingen op het gebied van IT- en cyberrisico's is nodig om de toenemende risico's te beheersen.

De opkomst van kunstmatige intelligentie ("KI") leidt tot een transformatie in de werkwijze van financiële instellingen. Chatbots kunnen bijvoorbeeld met klanten communiceren. Een ander voorbeeld is dat risicomodellen met transactiedata of ongestructureerde tekstgegevens kunnen worden gevoed, om daarmee inzichten te krijgen in het klantgedrag en de daaruit voortvloeiende risico's. Toepassing van KI brengt echter ook risico's met zich mee, bijvoorbeeld wanneer onduidelijk is hoe KI tot bepaalde uitkomsten komt. Of wanneer KI onbewust lijkt te discrimineren. Verantwoord KI-gebruik draait om aspecten als soliditeit, verantwoordelijkheid, eerlijkheid, ethiek, deskundigheid en transparantie.[10] Instellingen moeten voldoende beheersmaatregelen treffen om de risico's van algoritmische analyses te mitigeren en daarnaast de uitkomsten van deze analyses altijd kunnen uitleggen.

9 Zie hiervoor DNB haar Q&A Informatiebeveiliging
10 Zie hiervoor DNB (2019) General principles for the use of Artificial Intelligence in the financial sector.

Bij uitbesteding blijven instellingen verantwoordelijk voor de beheersing van risico's en compliance met wet- en regelgeving. Instellingen brengen hun data en IT-processen steeds vaker onder bij derde partijen die niet onder toezicht staan van DNB. Instellingen blijven echter altijd zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van de data en het voldoen aan regelgeving. Daarbij heeft DNB bijzondere aandacht voor een specifieke vorm van uitbesteding, waarbij IT-processen draaien op servers van clouddienstverleners. De komende jaren zal DNB in de gaten houden of deze uitbestedingen voldoen aan de uitbestedingsrichtlijnen zoals gepubliceerd door EBA[11] en EIOPA[12]. We zien in de praktijk een positieve ontwikkeling door het inzetten van onafhankelijke IT-auditors in beoordelingen van cybersecurity en uitbestedingsmaatregelen.

Prudente omgang met consumentendata is essentieel voor het vertrouwen van consumenten in instellingen. Instellingen worden op basis van de wet geacht zorgvuldig met persoonsgegevens om te gaan. Relevant hiervoor is de Algemene Verordening Gegevensbescherming, waar de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op toeziet. In de herziene Betaaldienstenrichtlijn (PSD2) is geregeld dat ook andere partijen dan banken toegang kunnen krijgen tot betaalgegevens, als de rekeninghouder daar toestemming voor geeft. Te allen tijde moet voorkomen worden dat data zonder toestemming in handen van derden komen. Incidenten op dat gebied kunnen naast reputatieschade en klantverlies, ook tot juridische kosten leiden, of tot deposito-uitstroom. De grote prudentiële impact die dit kan hebben, vormt voor DNB aanleiding om hier aandacht aan te besteden in haar toezicht.

Ambitie: data beter benutten in toezicht

DNB beschouwt data als een cruciaal middel voor goed en efficiënt toezicht. Datagedreven toezicht vormt daarom het uitgangspunt voor DNB. De komende jaren wordt ingezet op een betere benutting van methodes en vaardigheden van toezichthouders om datagedreven te werken. Het doel van deze inspanningen is om sneller een completer risicobeeld van een instelling te verkrijgen en het toezicht efficiënter te maken. Instellingen hebben hier baat bij doordat de indirecte kosten van toezicht hierdoor kunnen afnemen. Veel toezichtprocessen vergen nu nog meerdere stappen van gegevensuitwisseling en contact tussen instellingen en DNB. Denk bijvoorbeeld aan de aanlevering van verplichte rapportages, vergunningsaanvragen en toetsingen. Instellingen en DNB zoeken samen naar manieren om kosten te besparen door digitalisering, bijvoorbeeld door (Europese) rapportageverzoeken te combineren.

Datagedreven toezicht maakt het mogelijk prestatiemaatstaven te delen met instellingen. DNB beschikt over waardevolle data voor instellingen, bijvoorbeeld over de kostenefficiëntie of balanssamenstelling. DNB streeft ernaar om deze data in overleg met de sector op geaggregeerd niveau beschikbaar te stellen. Deze informatie stelt instellingen bijvoorbeeld in staat om specifieke kengetallen met hun evenknieën te vergelijken.

DNB wil de komende jaren ook zelf in haar toezicht in toenemende mate gebruik maken van slimme algoritmes en KI. Door toenemende databeschikbaarheid zijn handmatige analyses niet altijd meer mogelijk of wenselijk, bijvoorbeeld doordat data meer granulair en ongestructureerd beschikbaar komt. Met slimme IT-hulpmiddelen zoals algoritmes, gerichte data-analyses en *process mining* technieken kan DNB de toenemende hoeveelheid data van instellingen op een transparante en consistente wijze analyseren. Dit zorgt ervoor dat we sneller en beter inzicht in risico's verkrijgen, verbanden tussen risico's zien en automatische analyses en signalen kunnen gebruiken.

11 Zie hiervoor de EBA uitbestedingsrichtlijn
12 Zie hiervoor de EIOPA uitbestedingsrichtlijn

Ambitie: meer digitaal contact en samenwerking

Instellingen communiceren in de toekomst voor het grootste deel digitaal met DNB via het MijnDNB loket. DNB wil duidelijk, efficiënt en veilig communiceren met instellingen over bijvoorbeeld aanvragen, rapportages en toetsingen. Dit digitale MijnDNB loket borgt automatisch dossiervorming. De instelling en toezichthouder hebben altijd actueel en identiek inzicht in zaken als toezichteisen, aanvragen, of opvolging van acties. Door transparant, veilig en zonder doublures te communiceren dalen de indirecte toezichtkosten. Instellingen kunnen bijvoorbeeld via een standaardprocedure direct melden dat data eerder al is opgevraagd. Toezichthouders krijgen bovendien beter inzicht in de historie van uitgevraagde data.

Het iForum beoogt de verbindende schakel te zijn met de sector en katalysator voor technologische innovatie. De opzet van het iForum[13] zorgt voor een nauwe dialoog met de sector, waardoor een gedeeld beeld ontstaat over kansen en risico's van technologische ontwikkelingen, inclusief knelpunten omtrent toezicht. Hiervoor wil DNB samen met instellingen *pilots* opzetten om op kleine schaal te testen of een innovatie werkt voor instellingen én DNB, voordat over de invoering wordt besloten. Ook de Innovatiehub en het programma 'Maatwerk voor Innovatie' zullen onder de vleugels van het iForum worden voortgezet. Via Maatwerk voor Innovatie voeren we gericht de dialoog met instellingen die hindernissen ervaren om innovaties toe te passen. Het doel hiervan is om onduidelijkheden over de implicaties van wetgeving weg te nemen, zodat innovaties tot bloei kunnen komen.

13 Zie voor doel en opzet van het iForum het oprichtingscharter

Sturen op duurzaamheid en toekomstgerichtheid

Sturen op duurzaamheid en toekomstgerichtheid

Beheersing van duurzaamheidsrisico's is nodig voor een toekomstgericht bedrijfsmodel. Daarom stuurt het toezicht ten eerste op een betere verankering van duurzaamheid in de risicobeheersing bij instellingen. Ten tweede werkt DNB in Europa aan robuuste financiële regelgeving ten aanzien van duurzaamheid. Ten derde is versterking van het verandervermogen van instellingen een aandachtspunt. Tot slot moet het risicoprofiel van instellingen blijven aansluiten bij het bedrijfsmodel.

Duurzaamheid

Ambitie: beheersing duurzaamheidsrisico's stevig verankerd

Duurzaamheidsrisico's vragen om een adequate beheersing. Er is de afgelopen jaren meer inzicht verkregen in de blootstellingen die banken, verzekeraars en pensioenfondsen aan verschillende duurzaamheidsrisico's hebben. De nadruk lag daarbij in eerste instantie op de beheersing van risico's voortvloeiend uit klimaatverandering en andere ecologische veranderingen die (substantiële) financiële gevolgen met zich mee kunnen brengen, zoals verlies aan biodiversiteit.[14] Daarmee zijn de eerste stappen gezet om duurzaamheid een plaats te geven in het toezicht. De komende jaren verankert DNB de beheersing van materiële duurzaamheidsrisico's verder in haar toezicht. Er wordt ingezet op de identificatie van risico's door instellingen en DNB ziet erop toe te dat er voldoende beheersmaatregelen worden getroffen. DNB zal hiertoe een adequaat vooruitkijkend toezichtinstrumentarium ontwikkelen. Daarnaast zet het toezicht in op het identificeren en wegnemen van ontbrekende data. Ook wil DNB bijdragen aan de ontwikkeling van nauwkeurigere methodes om financiële klimaatrisico's te meten. Van financiële instellingen wordt verwacht dat zij transparant zijn over hoe zij duurzaamheid meenemen bij belangrijke besluiten, zoals bijvoorbeeld in het beleggingsbeleid of bij de kredietverlening.

DNB is actief in dialoog met instellingen over het beheersen van duurzaamheidsrisico's. Met instellingen wordt helder en transparant gecommuniceerd over de verwachtingen die DNB als toezichthouder heeft ten aanzien van de beheersing van duurzaamheidsrisico's. Hierbij geldt nadrukkelijk een instellingsspecifieke benadering. Tegelijkertijd voert DNB actief de dialoog met instellingen over mogelijke belemmeringen die zij ervaren vanuit DNB bij het verduurzamen van hun activiteiten. Gedurende deze dialoog geïdentificeerde *best practices* kunnen worden teruggegeven aan de instellingen.

Met eigen onderzoek spoort DNB de sector aan om meer aandacht aan duurzaamheidsrisico's te besteden. De afgelopen jaren heeft DNB door middel van verschillende analyses in kaart gebracht hoe klimaatverandering, de energietransitie en overige maatschappelijke en ecologische uitdagingen financiële instellingen kunnen raken.[15] Ook komende jaren zal DNB hier onderzoek naar doen.

14 Zie DNB (2020) Biodiversiteit en de financiële sector: een kruisbestuiving?
15 Zie ook (DNB, 2019) 'Op waarde geschat? Duurzaamheidsrisico's en –doelen in de Nederlandse financiële sector en (DNB, 2017) 'Veilig achter de dijken? Een nadere verkenning naar klimaatgerelateerde financiële risico's'

Ambitie: robuuste financiële duurzaamheidsregelgeving

DNB is actief betrokken bij de vormgeving van internationale financiële regelgeving op het gebied van duurzaamheidsrisico's. Ook de komende jaren wil DNB bijdragen aan de totstandkoming en invulling van internationale regelgeving die beoogt duurzaamheidsrisico's beter te beheersen. Daarbij kan gedacht worden aan internationale standaarden zoals die van de *Basel Committee on Banking Supervision* (BCBS) en Europese richtsnoeren zoals die van de *European Banking Authority* (EBA). DNB zet daarbij in op een verdere ontwikkeling van de BCBS-standaarden en de EBA-richtsnoeren die gelden voor het vaststellen van duurzaamheidsrisico's bij banken. Daarnaast zal de methodologie voor klimaatstresstesten door DNB in Europees verband verder worden ontwikkeld. Verdere verfijning is bijvoorbeeld nodig voor beter inzicht in de gevolgen van een disruptieve energietransitie voor de financiële sector. Uiteindelijk is de ambitie om deze methodologie internationaal zo breed mogelijk uit te rollen.

DNB stimuleert samenwerking op terrein van duurzaamheid in nationaal en internationaal verband. Als één van de oprichters van het *Network for Greening the Financial System* (NGFS) werkt DNB sinds 2017 aan de verbetering van de samenwerking tussen centrale banken en toezichthouders op het terrein van duurzaamheidsrisico's. De inmiddels 75 centrale banken en toezichthouders en 13 waarnemers die zich bij het NGFS hebben aangesloten, wisselen ervaringen uit en doen aanbevelingen om klimaatgerelateerde en milieurisico's in de kerntaken van centrale banken en toezichthouders te integreren. Op nationaal niveau moedigt DNB samenwerking aan als voorzitter van het Platform voor Duurzame Financiering. Binnen dit samenwerkingsverband werken de financiële sector, toezichthouders en ministeries aan uitdagingen op het gebied van duurzame financiering.

Toekomstgerichtheid

Ambitie: versterking verandervermogen

Een gebrekkig verandervermogen openbaart zich vaak langzaam, maar holt een bedrijfsmodel stukje bij beetje uit. De omgeving waarin financiële instellingen opereren verandert in rap tempo, waardoor instellingen zich snel moeten aanpassen om hun bedrijfsmodel toekomstbestendig te houden. Als marges dalen of het dienstenaanbod niet langer aansluit op de marktvraag, hoeft dat instellingen niet meteen op te breken. Maar op langere termijn kunnen de gevolgen groot zijn. Het is aan instellingen om op veranderingen te anticiperen en deze het hoofd te bieden. Verandervermogen draait om meer dan alleen de strategische keuzes die instellingen maken. Op alle niveaus in een organisatie moet sprake zijn van verandervermogen, van de praktijk op de werkvloer tot aan de raad van bestuur. Dit gaat bijvoorbeeld ook om operationele wendbaarheid. Zo staan pensioenuitvoerders de komende jaren voor de uitdaging om zich gereed te maken het nieuwe pensioencontract te implementeren.

Ambitie: aansluiting bedrijfsmodel en risicoprofiel

Bedrijfsmodellen veranderen mee met de markt, maar dat mag niet uitmonden in onbeheersbare risico's. In de reguliere toezichtgesprekken en in *on-site* onderzoeken is volop aandacht voor veranderende bedrijfsmodellen. Daarbij is telkens de vraag of instellingen met hun blootstelling aan risico's binnen het eigen vastgestelde risicoprofiel blijven. Uitgangspunt daarbij is dat risicoprofielen passend zijn gegeven de maatschappelijke functie die instellingen vervullen. Daarnaast is de vraag welke activiteiten en onderdelen belangrijk zijn voor de winstgevendheid van een financiële instelling en of deze houdbaar zijn voor de toekomst. Juist nu bedrijfsmodellen door de coronacrisis snel kunnen veranderen, blijft dit een aandachtspunt.

Bestrijden van financieel-economische criminaliteit

Bestrijden van financieel-economische criminaliteit

Ken uw risico's, uw klanten en hun transacties en vergewis u ervan dat uw instelling niet voor onwettige doeleinden wordt gebruikt. Dat is kortgezegd de opdracht die de Wwft meegeeft aan financiële instellingen en waar DNB op toeziet.

Zowel de samenleving als de politiek vragen om een stevige aanpak van financieel-economische criminaliteit. DNB zet daarom in op meer, slimmere en internationalere bestrijding van deze vormen van criminaliteit, waaronder witwassen, corruptie, financiering van terrorisme, sanctieschendingen en fraude. De uitdaging hierbij is dat criminelen telkens weer nieuwe wegen en middelen vinden om de opbrengsten van hun illegale en schadelijke activiteiten aan het zicht te onttrekken.

Het integriteitstoezicht intensiveert om witwassen en financiering van terrorisme tegen te gaan. Urgentie in de strijd tegen financieel-economische criminaliteit is nodig. Verbeteringen zijn mogelijk door meer gebruik te maken van moderne technieken en beter samen te werken binnen de grenzen van de wet. Dit maakt de bestrijding slimmer. Ook is de strijd gebaat bij een internationalere aanpak. Criminelen opereren internationaal; instellingen en toezicht moeten dat ook doen. Internationale harmonisering van het toezicht voorkomt bovendien dat criminelen hun activiteiten verplaatsen naar jurisdicties waar het toezicht niet voldoende streng of geëquipeerd is.

Ambitie: meer bestrijden

Instellingen nemen hun poortwachtersrol serieuzer, maar uitdagingen blijven. In de recente jaren hebben instellingen hun poortwachtersrol verbeterd en investeren zij in mensen en middelen om effectiever criminelen buiten de deur te houden. Tegelijkertijd ligt er nog veel verbeterpotentieel om de poortwachters-functie structureel op effectievere wijze in te vullen. Het maatschappelijk belang hierbij is groot.
De komende jaren zal DNB er daarom streng op blijven toezien dat financiële instellingen passende maatregelen nemen om betrokkenheid bij financieel-economische criminaliteit te voorkomen.

Als toezichthouder spreekt DNB bestuurders aan op hun verantwoordelijkheden bij bestrijding van financieel-economische criminaliteit. DNB verwacht bijvoorbeeld dat bestuurders de integriteitsrisico's die voor hun instellingen spelen, kennen, doorgronden en beheersen. De toezichtspraktijk toont aan dat het eigenaarschap hiervan nog te vaak beperkt belegd is bij de compliance- en in mindere mate de auditfuncties. Robuuste verdedigingslinies, startend bij de commerciële onderdelen van instellingen, met een duidelijke eindverantwoordelijkheid bij het bestuur zijn noodzakelijk. In het bestuur van een instelling moet een beleidsbepaler aangewezen zijn die belast is met naleving van de Wwft. Voor trustkantoren geldt op grond van de Wet toezicht trustkantoren 2018 dat zij dienen te beschikken over een onafhankelijke en effectieve interne compliance functie. DNB ziet toe op de naleving hiervan en treedt de komende jaren scherp op bij overtredingen van deze nieuwe eisen.

Bij overtredingen van wettelijke normen kan DNB bestuurders hertoetsen. Bij strafrechtelijke trajecten, of als daartoe aanleiding is, kan DNB opnieuw beoordelen in hoeverre geschiktheid en betrouwbaar-heid van betrokken beleidsbepalers buiten kijf staat. Dit is een belangrijk instrument om de integriteit van instellingen en het vertrouwen in het goed functioneren ervan te waarborgen. Ook kan DNB bij strafrechtelijke onderzoeken zo nodig feitelijk leidinggevenden beboeten.

Formele handhavingsmaatregelen voor instellingen, waaronder ook boetes, worden gepubliceerd. Dit uitgangspunt heeft tot gevolg dat de samenleving geïnformeerd wordt over onvoldoende naleving door de betrokken instellingen. Klanten kunnen op basis

daarvan keuzes maken om al dan niet met deze instellingen zaken te doen. De publicatieverplichtingen van de Wft, de Wwft en de Wet toezicht trustkantoren 2018 voor formele maatregelen geven instellingen bovendien een nadere prikkel tot normconform gedrag.

Ambitie: slimmer bestrijden

DNB draagt bij aan publiek-private samenwerking in de strijd tegen financieel-economische criminaliteit. Als private partijen en de publieke opsporings- en toezichtpartners samenwerken, wordt slimmere criminaliteitsbestrijding mogelijk. Gebundelde data- en analysecapaciteiten kunnen immers het zicht vergroten op complexe geldstromen van criminelen. DNB biedt steun aan een aantal publiek-private initiatieven, bijvoorbeeld via het Financieel Expertise Centrum.[16]

Ook moedigt DNB private samenwerkingsinitiatieven aan om criminelen buiten de sector te houden. Een voorbeeld is het samenwerkingsverband van Nederlandse banken genaamd Transactiemonitoring Nederland (TMNL). Voorwaarde is wel dat deze initiatieven, zoals TMNL, dienen te passen bij effectieve naleving van wet- en regelgeving. Het bundelen van data-analysecapaciteit heeft veel potentie, maar bevindt zich nog in het beginstadium. Toezicht op de aanpak van financieel-economische criminaliteit door individuele instellingen blijft noodzakelijk.

DNB is voortvarend van start gegaan met het toezicht op twee typen cryptodienstverleners. De eerste groep betreft aanbieders van diensten voor het wisselen van virtuele en fiduciaire valuta. Bij de tweede groep gaat het om aanbieders van bewaarportemonnees voor virtuele valuta. Om het toezicht goed in te richten is infrastructuur opgezet voor registratie van deze partijen. In Open Boek Toezicht is bovendien een aparte omgeving gelanceerd waar deze aanbieders relevante toezichtinformatie kunnen vinden.[17] Nu het fundament is gelegd, zal DNB de komende jaren risicogebaseerd toezicht op deze sector houden.

Ambitie: internationaler bestrijden

Financieel-economische criminaliteit is bij uitstek een internationaal probleem dat vraagt om samenwerking over landsgrenzen heen. Veel constructies die door criminelen worden gebruikt, strekken zich uit over meerdere landen. Dat geldt in het bijzonder ook voor misbruik van crypto-activa. DNB jaagt daarom op dit terrein gerichte samenwerking tussen Europese toezichthouders aan. Ook zet DNB in op een solide internationaal toezichtnetwerk.

Bij het voorkomen van financieel-economische criminaliteit is een gelijk speelveld noodzakelijk. Effectief toezicht vraagt om een gelijke inspanning en interpretatie van het normenkader door toezichthouders. Criminelen zullen het lichtste toezichtregime opzoeken, waardoor het probleem zich verplaatst naar specifieke landen. DNB zet daarom in op effectieve aanpak op internationaal niveau. DNB maakt zich samen met het ministerie van Financiën en de AFM sterk voor een Europese toezichthouder op financieel-economische criminaliteit.[18]

Binnen de grenzen van het koninkrijk zet DNB stappen om financieel-economische criminaliteit via de overzeese gebieden in te dammen. De eerste stappen zijn gezet voor aanscherping van de integriteitsregelgeving op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, waaronder een publicatieplicht van formele maatregelen. De komende jaren zal DNB zich blijven inzetten op goed toezicht binnen het koninkrijk.

16 Zie de website van het Financieel Expertise Centrum
17 Zie hier het Open Boek Toezicht voor cryptodienstverleners
18 Zie hier voor de inzet van DNB, AFM en het Ministerie van Financiën voor deze Europese toezichthouder

Auteurs
Thomas van Galen & Jacob Dankert

Met bijdrages van:
Patrick de Neef, Nikki Rupert, Sander van Wesemael, Melvin Zelissen
en Jitske Zoethout

DeNederlandscheBank
EUROSYSTEEM